

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Октомври-ноември 2019, брой 4

Георги Карасимеонов (Ред.)

Изборната победа на ГЕРБ дава възможност на партията да довърши спокойно своя управленски мандат.

БСП осъществи известен пробив в някои областни градове на страната, но партията все още не може да бъде разпозната като алтернатива на управлението.

Националистическите формации след разделението постигнаха по-ниски резултати.

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Октомври-ноември 2019, брой 4

Съдържание

1.	ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ	2
2.	ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ МЕСТНИТЕ ИЗБОРИ	4
2.1	ГЕРБ.....	4
2.2	БСП.....	5
2.3	ДПС.....	5
2.4	Националистическите формации.....	6
2.5	Воля.....	6
2.6	Демократична България.....	6
3.	ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ	8

1

ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ

Предизборната кампания за местните избори протече в напрегната вътрешно-политическа обстановка. Въпреки това, с малки изключения, нормалният тон между политическите партии и кандидатите за позиции в местната власт бе запазен. Изборната кампания като цяло бе ограничена от гледна точка на предизборни мероприятия и политическа реклама. Причините за това могат да бъдат потърсени в драстичното орязване на партийната субсидия, като само ГЕРБ можеха да си позволят по-скъпа кампания. Особено активна бе кампанията на ГЕРБ в София, където Йорданка Фандъкова заложи на разнообразна агитационна кампания със силно присъствие във Фейсбук, където можеха да се видят десетки рекламни клипове. Тази активност бе напълно оправдана с оглед на големия политически залог в столицата, където за първи път от 14 години имаше реална конкуренция и очакванията, че ще се стигне до балотаж са оправдаха.

Протестите срещу избора на Иван Гешев за нов главен прокурор на страната продължиха по време на цялата предизборна кампания. Изборът се проведе 3 дни преди местните избори, като очаквано Гешев бе подкрепен от 20 от членовете на ВСС – цялата прокурорска колегия плюс членовете от парламентарната квота в съдийската колегия. Срещу избора на Гешев бяха четирима съдии, избрани от професионалната квота, сред които и председателят на ВКС Лозан Панов. Според редица наблюдатели изслушването на Гешев не бе убедително. Той за пореден път си позволи да дава оценки на определени медии, неправителствени организации и политически сили като показва пристрастност и предубеденост. Според Лозан Панов Гешев не притежава необходимите професионални качества и това може да се види от неговата натовареност като прокурор през последните 10 години. Панов посочи, че Гешев не е разглеждал дела с практическа правна сложност, като изключи делото КТБ, тъй като то все още е в съдебна фаза и не може да се взема под внимание при отчитане на резултатите на кандидата. Главният прокурор Сотир Цацаров атакува Лозан Панов като си позволи лични нападки и изрази съмнения относно прозрачността и при неговия избор.

Протестиращите граждани и редица неправителствени организации призоваха президента да не издава указ за назначаването на Гешев, да сезира Конституционния съд, за да бъде изяснено дали, ако бъде върната кандидатурата, каквото право има президентът, това ще означава нова процедура или процедура с други кандидати.

Президентът Радев коментира избора на Гешев за първи път в деня на първия тур на местните избори, когато отговори на въпроси на журналисти, след като бе упражнил правото си на глас. Той заяви, че ще се произнесе едва след като внимателно проучи всички документи и няма да се подаде на натиск, от която и да е страна. Радев атакува премиера Борисов за това, че той има огромно влияние над ВСС чрез парламентарната квота като е бил длъжен да осигури състезание чрез номиниране на втори кандидат от министъра на правосъдието. По думите на Радев Борисов не може да се прави, че няма нищо общо с избора на главен прокурор. Борисов отхвърли тези нападки, като заяви, че Радев се включва в предизборната кампания и то в деня на вота с изказване срещу лидера на най-голямата партия. Борисов заяви, че БСП също има трима представители във ВСС, избрани като предложение на партията.

От политическите партии с изключение на Демократична България се въздържаха да дават оценки за избора на Гешев. От ГЕРБ заявиха, че не се месят в процедурата и това е работа на ВСС. Преди първия тур на местните избори лидерът на БСП Корнелия Нинова все пак заяви, че „състезание с един кон не е състезание“. Тя заяви, че БСП са предупреждавали за опасностите, които носи след себе си приетата съдебна реформа през 2015 г., когато ВСС бе разделен на две колегии.

Преди втория тур на кметските избори в столицата Мая Манолова обяви, че застава на страната на протестиращите срещу Иван Гешев и призова президента Радев да не издава указ за назначаването. Мнозина видяха в този ход на Манолова опит да спечели десните гласове преди балотажа.

Резултатите от местните избори показаха, че на национално ниво ГЕРБ са първа политическа сила в голяма част от общинските съвети, които винаги са били разглеждани като индикатор за партийния вот. Що се отнася до изборите за кмет – политическата карта на страната ще бъде много по-шарена, като за това способстваха големият брой балотажи, включително и в редица областни градове, което само по себе си бе предпоставка за протестен анти-ГЕРБ вот, който обедини разнородни по политически предпочитания избиратели.

Избирателната активност на първия тур на местните избори бе около 48% за цялата страна, малко по-ниска в сравнение с тази преди 4 години. Сред областните градове на страната направи впечатление доста по-ниската избирателна активност във Варна – 39%.

Изборите за кмет на София бяха с най-голям залог и интрига след кандидатирането на бившия омбудсман Мая Манолова. Очаквано за балотажа се класираха Йорданка Фандъкова и Мая Манолова, като разликата между двете бе близо 10% в полза на настоящия кмет на столицата. На изборите в София голямата изненада от първия тур бе резултата на независимия кандидат Борис Бонев от гражданското сдружение „Спаси София“. Бонев получи близо 11% от действителните гласове за кмет и почти толкова като независим кандидат за общински съветник. „Спаси София“ бяха особено активни през последната година, като показваха на столичани некачествените ремонти, които засилиха обществените настроения към управлението на града. Борис Бонев се хареса на по-младите и образовани избиратели, като за него гласуваха и леви и десни, а също така и много хора, които обикновено не гласуват на избори. Борис Бонев направи активна кампания в социалните мрежи, като силно се открои на предизборния дебат в БТВ, на който бяха всички основни претенденти за кметския стол.

Йорданка Фандъкова спечели балотажа в София с 49,9% срещу 45,1 за Манолова, като 4,9% от избирателите са отбелязали, че не подкрепят никого. От щаба на Манолова заявиха, че разликата между двете е под 20 000 гласа и че са извършени злоупотреби с изборния процес и купуване на гласове, затова ще

поискат касиране на изборите в столицата. Манолова заяви, че зад нея са застанали граждани, които са пожелали промяна и затова тя ще реши как да задържи тази обществена енергия. Това послание може да се разглежда като заявка за нов политически проект.

И на тези избори основно предизвикателство продължава да бъде купуването на гласове и контролираният вот. Седмица преди първия тур на местните избори бе задържан кмета на черноморската община Несебър и четирима кандидати за общински съветници, обвинени в подозрения за купуване на гласове. Парадоксалното в случая бе, че гражданите на Несебър излязоха на протест в защита на кмета и въпреки че остана в ареста, той спечели изборите на първи тур с над 60% от вота на избирателите. На изборения за кмет и на четиримата избрани за общински съветници бе наложена най-тежката мярка за неотклонение „задържане под стража“.

Друго съществено изкривяване на вота, особено в по-малките населени места е дописването в избирателните списъци по настоящ адрес на хора, които нямат нищо общо с населеното място с цел да гласуват за конкретен кандидат. Феномен, който се наблюдава вече на няколко местни избори.

Съществена слабост продължава да бъде слабата подготовка на членовете на секционните избирателни комисии, което е видно от огромния брой на сгрешените протоколи. Дори на изборите в София бяха сгрешени над 90% от протоколите. Освен това и на тези избори са наблюдава рекорден брой невалидни бюлетини – над 15% на първия тур. Всичко това хвърля съмнение върху честността на изборния процес. В тази връзка бе изказването на президента Румен Радев, който заяви, че ще свика на среща МВР, ЦИК и партиите, за да бъдат набелязани мерки за преодоляване на тези пороци на изборния процес. Една от възможните стъпки според президента е въвеждането на машинно гласуване, което бе въведено, но премахнато за тези местни избори от мнозинството на ГЕРБ. Радев призова гражданите да гласуват масово на втория тур, за да може да се преодолее тежестта на купения и контролиран вот. Премиерът Борисов заяви, че Радев се оплаква само когато БСП губи и че няма да отиде на подобна среща.

2

ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗБОРИТЕ

2.1 ГЕРБ

Резултатите от местните избори затвърдиха доминиращата роля на ГЕРБ в партийната система на страната, но същевременно се наблюдава и електорална ерозия. ГЕРБ спечели на първи тур кметските избори в 8 областни града - Бургас, Стара Загора, Враца, Габрово, Хасково, Велико Търново, а в коалиция със СДС - в Кюстендил и Монтана, където дългогодишните кметове от СДС бяха преизбрани за нов мандат. След балотажите кандидатите на ГЕРБ победиха в още 9 областни града – София, Пловдив, Варна, Шумен, Ловеч, Търговище, Силистра, Сливен, Смолян.

Сериозна ерозия се наблюдава в столицата, където за първи път от 14 години се стигна до балотаж. Йорданка Фандъкова загуби близо 90 хиляди гласа в сравнение с изборите през 2015 г., като на първия тур за нея гласуваха малко над 160 000 избиратели или 36% от действителните гласове. Дори на балотажа Фандъкова остана далеч под резултата си на предишните кметски избори през 2015 г. В столичния общински съвет ГЕРБ ще имат крехко мнозинство заедно с ВМРО. Електоралният отлив в столицата е видим и при резултатите за районни кметове. ГЕРБ ще имат 12 районни кмета, колкото са и кметовете избрани от други политически сили.

В Русе и Ямбол след сътресенията в ГЕРБ с местните партийни структури се получи един от най-големите сривове. В Русе на първия тур кандидатът на БСП Пенчо Милков набра преднина от 10% пред неговия опонент от ГЕРБ – Диана Иванова. Милков спечели балотажа с 60% от гласовете на избирателите.

В Ямбол кандидатът на ГЕРБ Димитър Иванов, който е областен управител, остана трети.

В Благоевград също се наблюдава силна ерозия. Кметът от ГЕРБ Атанас Камбитов, който заема поста вече два мандата, отиде на балотаж с едва 5% преднина пред кандидата, подкрепен от БСП. На предишните местни избори през 2015 г. Камбитов спечели още на първия тур. Обаче той загуби балотажа, като неговият опонент Румен Томов победи с 12% разлика.

Във Варна малко не достигна на Иван Портних да спечели на първи тур, като в морската столица на България бе отчетена една от най-ниската избирателна активност сред областните градове на страната. Все пак Портних спечели убедително балотажа, защото срещу него се изправи непопулярен кандидат - националистът Костадин Костадинов от партия „Възраждане“

ГЕРБ останаха втори след БСП на първия тур на кметските избори в Разград, а в Перник резултатите на кандидатите на ГЕРБ и БСП бяха почти изравнени, което очерта оспорвани балотажи, които ГЕРБ в крайна сметка загуби.

ГЕРБ загуби балотажите във Видин, Добрич и Плевен, където кандидатите на ГЕРБ се сблъскаха на балотажите срещу представители на други десни партии. Във Видин за кмет бе избран Цветан Ценков, който победи с 58% подкрепа. В Добрич досегашният кмет на града Йордан Йорданов, подкрепен от ДБГ и други десни партии спечели нов мандат с убедителните 66% от действителните гласове. В Плевен досегашният кмет Георг Спартански, издигнат от инициативен комитет и десни партии бе преизбран за нов мандат.

Премиерът и лидер на ГЕРБ Бойко Борисов определи успеха след първия тур на изборите като безапелационен. Борисов заяви, че за него като лидер на партия най-важни са резултатите за общински съвети, тъй като там реално може да бъде измерена най-точно силата на партиите. Борисов заяви, че в болшинството от общините в страната ГЕРБ са първа политическа сила. Той даде за пример София, където резултатът на ГЕРБ при листите за общински съветници е два пъти по-висок от този на БСП.

След балотажите Борисов заяви, че загубите в определени областни градове се дължат на проблеми в партийната структура и партията ще направи промени. Той заяви, че неколккратно е предупреждавал на партийни конференции през последната година, че има места, където кметовете са се превърнали в

местни феодали, като това среща сериозно обществено недоволство. Специално внимание Борисов обърна на Благоевград и на бившия вече кмет Камбитов. Борисов заяви, че ще инициира промени в устава на партията кмет да не може да бъде избран повече от три мандата, за да не се стигне до самозабравяне. Борисов заяви, победите на други партии на редица места в страната е връщане към нормалността, защото огромната победа на ГЕРБ през 2015 г. не е било нормално. По този начин по думите му властта ще бъде споделена между повече субекти, което е добре за демокрацията. Борисов благодари на избирателите, за това, че вече 10 години дават своето доверие на ГЕРБ, въпреки умората и неизбежните негативи, което носи след себе си всяко дълго управление. Това обаче е показало, според Борисов, че гражданите не виждат друга алтернатива.

2.2 БСП

БСП заложи на тактика с издигане на независими кандидати на много места в страната в опит да привлече протестен вот и да разшири своята периферия. В общи линии този ход донесе на партията известен успех. Пример за това е Благоевград, където бе подкрепен независимият кандидат Румен Томов, който на балотажа събра подкрепа и от други политически сили.

След първия тур на местните избори от ръководството на БСП определиха резултата на местните избори като добър за партията и че тя се завръща в местната власт. В действителност на предишните местни избори през 2015 г. БСП постигна един от най-слабите си резултати на избори изобщо, затова и сегашният резултат трябва да бъде разглеждан позитивно. Същевременно обаче БСП все още не може да бъде разпозната като политическа алтернатива на ГЕРБ. Затова и стратегията на БСП на изборите за кмет на много места в страната бе да подкрепят независими кандидати и да разчитат на анти-ГЕРБ вот, особено на местата, на които се проведеха балотажки. Не случайно лидерът на БСП Корнелия Нинова призова членовете и симпатизантите на партията в страната да гласуват срещу кандидатите на ГЕРБ на балотажите. Нинова призова социалистите да подкрепят кандидатите на Демократична България при балотажите за районни кметове в столицата.

Освен в Русе, БСП спечели балотажът в Разград, където кандидатът на БСП Денчо Бояджиев получи 54,3% от гласовете. В Перник БСП също постигна успех на балотажа, като кандидатът на партията Станислав Иванов победи с малка преднина.

От ръководството на БСП заявиха, че партията увеличава своя резултат със 150 000 гласа и удвояват броя на общински съветници и кметове в сравнение с изборите през 2015 г.

Вътрешнопартийните конфликти обаче проличаха и на тези местни избори, особено във Варна. Там поради конфликт на ръководството на партията с местната партийна организация, издигнатата от БСП за кмет на града Анелия Клисарова, не успя да се класира на балотаж. Основна причина за това е конфликтът с лидера на градската организация Борислав Гуцанов, от когото ръководството на партията сне доверие в навечерието на изборите. По всичко личи, че част от структурите на БСП около Гуцанов са саботирали кандидатурата на Клисарова в полза на националиста Костадин Костадинов от партия „Възраждане“. Преди изборите градската организация на БСП във Варна настояваше Костадинов да е кандидатът, подкрепен от БСП, но Националният съвет на партията блокира това решение и номинира Клисарова. От ръководството на БСП заплахата с изключване Гуцанов и всички онези, които са работили срещу кандидатурата на партията. След балотажа Гуцанов заяви, че ще поиска оставката на Корнелия Нинова, защото след президентските избори, ръководството в нейно лице е допуснало множество грешки, поради, което са били загубени парламентарните избори, а тази година и европейските избори.

Нинова заяви още по време на кампанията, че не възнамерява да подава оставка независимо от резултата на изборите. Тя каза, че този въпрос ще се реши следващата година, когато партията ще избере чрез пряко гласуване своя лидер.

2.3 ДПС

Очаквано ДПС спечели кметските избори в Кърджали още на първия тур. Както и на предишните избори във всички общини в областта кандидатите за общински кметове на ДПС победиха още на първи тур. ДПС спечели в хасковска община Маджарово, където до този момент не са имали кмет. ГЕРБ обаче не издигна кметска номинация в общината. В хасковската община Стамболово ДПС също спечели кметския пост още на първи тур с над 88% от гласовете. За сметка на това ДПС се отказа да издигне кандидат-кмет на областния град Хасково, което позволи на ГЕРБ да спечели още на първия тур. Това засили подозренията за някакви предварителни договори между ГЕРБ и ДПС в областта.

ДПС увеличи влиянието си в общинския съвет в Казанлък, като партията стана четвъртата политическа сила в града с резултат от близо 13%. Партията затвърди позициите си в област Търговище. Кандидатът за кмет на Търговище от ДПС Хамди Илиязов остана втори, но се класира на балотаж с над 37 % от действителните гласове. Балотажът обаче бе спечелен от ГЕРБ. ДПС ще има кмет в три от общо четири общини в област Търговище още на първия тур – в Антоново, в Омуртаг и в Опака. ДПС се представи

традиционно силно в общините в област Силистра, Разград, Шумен, Благоевград.

И на тези избори ДПС не успя да вкара свой представител в столичния общински съвет, въпреки, че това бе една от заявките, които партията направи преди изборите. За листата на ДПС в София гласуваха малко над 5 хиляди души.

Председателят на ДПС Мустафа Карадайъ заяви, че партията е разширила своето участие в местната власт. Той каза, че ДПС ще има 47 общински кметове, като 37 от тях са изцяло кандидатури на ДПС. Карадайъ обаче отправи критики към изборния процес. По думите му цялата държавна машина е била впрегната незаконно в кампанията на управляващите, а „държавният апарат е превърнат в машина за печелене на избори и то в най-уродливата ѝ форма - чрез заплахи, натиск и репресии“. Според него е имало още много други изборни нарушения, които „поставят въпроса за легитимността на изборите“.

2.4 НАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИТЕ ФОРМАЦИИ

По време на предизборната кампания ВМРО и НФСБ – от една страна и Атака от друга, влязоха в крайна конфронтация с активното участие на Волен Сидеров. Сидеров атакува остро кандидата за кмет на София Ангел Джамбазки от ВМРО с обидни квалификации, като го призова да напусне европарламента и да стане общински съветник, а не да залъгва избирателите, че наистина възнамерява да работи за София. Сидеров заяви, че той самият ще даде пример и ще напусне Народното събрание, за да покаже, че той наистина иска да стане кмет на София и че няма да излъже софиянци, като се откаже от мястото си в общинския съвет. Оставката на Сидеров вече е факт и той напусна Народното събрание и ще стане общински съветник в София. Този ход вероятно цели да покаже ясно разграничение с останалите националистически формации и да спре обезличаването на партията.

На изборите в София Волен Сидеров получи малко над 6 хиляди гласа или 1,44% от гласовете. Ангел Джамбазки от ВМРО спечели около 17 000 гласа или 3,9%, което бе далеч под очакванията на партията. Атака успя да вкара двама общински съветници в София, а ВМРО ще има четирима.

В Пловдив Славчо Атанасов, издигнат от НФСБ и подкрепен от ВМРО, успя да се класира на балотаж, но и неговият резултат бе далеч под очакваното. В Пловдив като пропорционална листа за общински съвет ВМРО и НФСБ спечелиха 10% от вота, а Атака получи под 1%. В Русе – град, в който ВМРО има традиционно силни позиции кандидатът на партията за кмет спечели 15% от вота, почти толкова, колкото и листата за общински съвет. В града на лидера

на НФСБ Валери Симеонов Бургас неговата партия спечели 3,2% в надпреварата при общинските листи, а Атака малко над 1%.

Като цяло резултатите от местните избори показват видим отлив при националистическите формации. Обяснението за това са непрестанните конфликти през изминалите години, които доведоха до разцепление на парламентарната коалиция след европейските избори и изключването на Атака от нея.

2.5 „ВОЛЯ“

„Воля“ навлезе в период на все по-трайно и видимо електорално изчезване, показателно, за което са резултатите от местните избори. В София кандидатът за кмет на партията взе едва 0,37%; този в Пловдив – 0,81%, в Шумен – 1,3%. Дори във Варна, откъдето стартира политическата кариера на Веселин Марешки за листата на „Воля“ за общински съветници гласуваха 3,8% от избирателите. Това е един от малкото областни градове на страната, където „Воля“ ще има представители в общинския съвет.

2.6 ДЕМОКРАТИЧНА БЪЛГАРИЯ

Представителите на Демократична България бяха сред най-активните в протестите срещу избирането на Иван Гешев за главен прокурор. В деня на изборите прекъснаха предизборната си кампания, като призоваха своите членове и симпатизанти да се включат масово в протестите, като се стигна до целодневна окупация на „Орлов мост“ – най-възловото кръстовище в центъра на столицата, което предизвика смесени реакции сред столичани и стана повод за нападки от страна на управляващите от ГЕРБ.

Резултатите за Демократична България на местните избори показаха, че коалицията е по-добре представена в най-големите градове на страната и преди всичко в столицата. Тенденция, която се наблюдаваше и на изборите за Европейски парламент. Затова е напълно разбираемо, че основен фокус в кампанията за тях бе именно столицата, където традиционно либералната десница е с най-силни позиции. В столичния общински съвет „Демократична България“ ще имат третата по численост група и 12 общински съветника – с един повече в сравнение с резултата на Реформаторския блок отпреди четири години. Това показва, че Демократична България е съумяла да консолидира вота на партиите от демократичния сектор след раздялата със СДС и ДБГ. Резултатът за кандидат-кмета Борислав Игнатов обаче е с 2% по-нисък от този за листата, което затвърди впечатлението от предизборната кампанията, че кандидатурата му не е особено убедителна. Така мнозина десни избиратели предпочетоха да гласуват за граждан-

ския активист и независим кандидат Борис Бонев, който бе изненадата на изборите в София. Въпреки това „Демократична България“ се изправи на 10 балотажа за районни кметове в столицата, като спечели 8 районни кмета, което е още един белег за електоралната ерозия на ГЕРБ в София. Този успех на Демократична България обаче се дължи и на призива на Мая Манолова и на Корнелия Нинова техните привърженици да подкрепят десните кандидати срещу ГЕРБ.

Ръководството на Демократична България обаче не върна този жест. Преди балотажа в София от ръководството на Демократична България призоваха техните избиратели да гласуват по съвест. Така дясната общност в столицата се раздели. Една част от нея, сред които и редица интелектуалци призоваха да се гласува анти-ГЕРБ и да се подкрепи Мая Манолова. При други обаче надделяха старите идентификации по линията комунизъм-антикомунизъм. Това всъщност се оказа решаващо за победата на Фандъкова в София.

3

ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ

1. Изборната победа на ГЕРБ дава възможност на партията да довърши спокойно своя управленски мандат. ГЕРБ затвърди позициите си в местната власт, което дава възможност да бъде направена преценка на допуснати грешки по места и да бъде довършено започналото в средата на годината почистване на партийните структури. Същевременно се наблюдава известна електорална ерозия при ГЕРБ, най-показателно, за което бяха изборите в столицата, които Фандъкова спечели много трудно. Изборите показаха, че избирателите търсят алтернативни кандидати, без обаче да припознаят ясна партийна алтернатива на национално ниво, която да се противопостави на ГЕРБ. За 10 години ГЕРБ се превърна в картелна партия, която разпределя чрез държавата голям икономически ресурс посредством който бяха изградени силни мрежови клиентелни структури. Те придават на ГЕРБ устойчивост и стабилност в електорален план. Клиентелизмът обаче води след себе си до ширеща се корупция, която продължава да бъде основен риск пред демократичното развитие на страната. ГЕРБ така и не довърши започнатата административна реформа, защото разчита на държавния апарат, който дава на партията значимо електорално предимство, особено в по-малките общини и населени места.
2. И на тези избори проличаха значителни слабости в изборния процес. Продължава да има рекорден брой сгрешени протоколи и невалидни бюлетени. Това трябва да доведе до преоценка на начина, по който се обучават членовете на секционни избирателни комисии от една страна, а от друга до дебат за промени в изборното законодателство. Купуването на гласове и контролираният вот придобиват все по-голям размер, което трайно и постепенно води до ерозия в доверието към изборния процес като цяло и отблъсква все повече избиратели, които не отиват до урните. Организите на реда имат цялата информация и ресурс, с които да се противопоставят на тези явления, но е видно, че не го правят убедително. А това още по-силно разколебава доверието на гражданите в изборите и изборния процес като цяло.
3. БСП осъществи известен пробив в някои областни градове на страната, но партията все още не може да бъде разпозната като алтернатива на управлението. Вътрешнопартийните борби и неясният идеологически курс са сред причините за поредната изборна загуба. БСП като партия трябва да погледне към центъра, а не към националистическия край на политическия спектър, какъвто завой се наблюдава вече повече от две години. Т.нар. „ляв консерватизъм“ - понятие, което бе наложено от определени кръгове гравитиращи към БСП, свива електорално партията и тя не може да привлече периферен центристски вот. А той може да дойде само от по-млади и прогресистки настроени избиратели, които все още търсят алтернатива и партиен пристан. 2020 ще бъде изборна година в БСП, тъй като ще се обновяват партийните органи, което по всичко личи ще разпали отново старите вътрешнопартийни конфликти. А това ще даде допълнителна глътка въздух за ГЕРБ. Не е изключено БСП вгледана в себе си и решавайки вътрешните си проблеми, да загуби опозиционен фокус, което ще даде допълнителни сили на ГЕРБ не само да изкарат пълен управление мандат, но и да запазят добра кондиция.
4. Демократична България затвърди позициите от европейските избори, но като електорално присъствие продължава да бъде по-скоро регионална градска партия с по-значимо присъствие в столицата. Десните не можаха да преодолеят своя антикомунизъм и да върнат жеста на Мая Манолова, която призова своите симпатизанти за подкрепят кандидатите на Демократична България за районните кметове в столицата. Явлението на тези избори - Борис Бонев показва, че либералното дясно не е запазено само за Демократична България и че тя може да намери конкурент на това поле. Още повече, че резултатът на Борис Бонев бе много близък до този на Демократична България в София.
5. ДПС затвърди своето присъствие в местната власт и окончателно преодоля удара, който получи от ДОСТ преди три години. ДПС става все

по-важен фактор за запазване на парламентарното мнозинство, като са все по-видими икономическите договорки и обвързаности между него и управляващите. Така например правителството заложи 220 млн. лв. за разширяване и модернизация на пристанищната инфраструктура в района на Варна, част от която принадлежи на почетният председател на ДПС Ахмед Доган, който купи не само ТЕЦ „Варна“, но и прилежащото пристанище към въглищната централа.

6. Националистическите формации след разделението постигнаха по-ниски резултати. ВМРО остава партията с най-голямо влияние и присъствие в местната власт, но и при него се наблюдава известно електорално отстъпление. Колкото до стабилността на коалицията на този етап няма индикации, че националистическите пар-

тии ще оттеглят подкрепата си за управлението, още повече, че се намират в лоша кондиция.

7. Избирателите продължават в търсенето на политически алтернативи. В началото на октомври шоуменът Слави Трифонов учреди партия „Няма такава държава“, чиято регистрация в съда предстои. Социологическа агенция „Алфарисърч“ в свое проучване показва данни, от които се вижда, че за партията на Трифонов биха гласували 8% от избирателите. Ето защо първите стъпки на тази формация трябва да бъдат наблюдавани с особено внимание. Мая Манолова също даде заявка за възможен политически проект, който да оглави. Всичко това показва, че са възможни значими електорални размествания в партийната система на страната в обозримо бъдеще.

ЗА АВТОРА

Професор, доктор на философските науки, **Георги Карасимеонов** е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, директор е на Института за политически и правни изследвания. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки. От 2008 до 2012 г. е ръководител на катедрата по политология в СУ „Св. Климент Охридски“.
karasimeonov@gmail.com

ИЗДАТЕЛ

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
Ул. Княз Борис I 97 | 1000 София | България

Отговорен редактор:
Хелене Кортлендер | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438
<http://www.fes-bulgaria.org>

Заявки / Контакт:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Фондация Фридрих Еберт България издава „ПОЛИТ-БАРОМЕТЪР“ от 2000 година насам, анализирайки актуалните и дългосрочни политически процеси и идентифицирайки тенденциите в българската политика със специален фокус върху политически партии като главни актьори на демокрацията.

В ситуация, в която качеството и безпристрастността на българските медии са под въпрос, имаме за цел да предоставим на българските и чуждестранните читатели научна основа за по-нататъшна политическа дискусия.

<http://www.fes-bulgaria.org>

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Октомври-ноември 2019, брой 4

Изборната победа на ГЕРБ дава възможност на партията да довърши спокойно своя управленски мандат. ГЕРБ затвърди позициите си в местната власт, което дава възможност да бъде направена преценка на допуснати грешки по места и да бъде довършено започналото в средата на годината почистване на партийните структури. Същевременно се наблюдава електорална ерозия при ГЕРБ, най-показателно за което бяха изборите в столицата, които Фандъкова спечели много трудно.

БСП осъществи известен пробив в някои областни градове на страната, но партията все още не може да бъде разпозната като алтернатива на управлението. Вътрешнопартийните борби и неясният идеологически курс са сред причините за поредната изборна загуба. БСП като партия трябва да погледне към центъра, а не към националистическия край на политическия спектър, какъвто за вой се наблюдава вече повече от две години.

Националистическите формации след разделението постигнаха по-ниски резултати. ВМРО остава партията с най-голямо влияние и присъствие в местната власт, но и при нея се наблюдава известно електорално отстъпление. Колкото до стабилността на коалицията на този етап няма индикации, че националистическите партии ще оттеглят подкрепата си за управлението, още повече, че се намират в лоша кондиция, наблюдавана вече повече от две години.

Повече информация по темата ще намерите тук:
<http://www.fes-bulgaria.org>